

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ
Ankara Senatörü

AVUKAT
NEBİL VARUY

NIYAZI AĞIRNASLI'nın
ORTAK PAZAR HAKKINDA
MECLİS KONUŞMASI

Türkiye İşçi Partisi Ankara Senatörü Niyazi Ağırnaslı
— Ankara —

Muhterem arkadaşlar, Avrupa Müşterek Pazarına katılmanın memleketimiz aleyhine neticeler doğuracağı endişesi Türkiye İşçi Partisi tarafından yayınlanan bir bildiri ile basına aksettirildi. (Evet, evet. Bunu başkaları da söyledi sesleri, gürültüler.) Böyle bir ekonomik entegrasyonun faydalarının ve zararlarının münakaşa konusu olması, demokrasi ile idare edilen memleketlerde tabii, hattâ zaruridir. Konu, akademik seviyede tutulmuş olsaydı anlaşmanın tasdik için Yüce Senatoya getirilmesine kadar mütalâa arzetmemeyi tercih edecek ve görüşlerimizi o zaman açıklayacaktım.

Ekonomik geleceğimiz üzerinde heyecanlı nutukların tesirine kapılmaksızın kanaat sahibi olmayı tercih ettiğinden emin bulunduğum Yüce Senatonun olgunluğu, bizim de görüşlerimizi ve endişelerimizi dinleyip değerlendirmeye fırsat ve imkânını hazırlayacaktır kanaatındayım.

Teknik deyim ile «Entegrasyon Ekonomik» «Müşterek Pazar» Ticaret ve Gümrük engelleri bulunmayan sahalarda kalkınmanın daha hızlı ve daha temelli olacağı düşüncesinden ilham ve kuvvet almaktadır, az gelişmiş ülkelerle ileri sanayi memleketleri arasında vukua gelecek birleşmelerin geri ekonomiler aleyhine cereyan edeceği hususunda ittifak eden yerli ve yabancı müellifler çoktur. John Meade Amerikalı Charles Kindleberger, İsveçli Myrdal, Milletlerarası şöhret taşıyan profesörlerdir ve

hepsi de bu görüşte birleşmektedirler. (Gürültüler.)

BAŞKAN — Sayın Ağırnaslı, dikkatinizi çekerim, zabt-1 sabıkla alakası yoktur.

NIYAZİ AĞIRNASLI — (Devamla) Zabt-1 sabıkla gelen Sayın Tevetoğlu da bu tarzda bir konuşma yapmıştı. (Konuşamaz sesleri. Gürültüler.)

BAŞKAN — Konu olarak bu mevzu ortaya atılmış değildir. Tevetoğlu birşey söylemiştir. Siz bu mevzu üzerinde nihayet kısa bir mütalâa beyan edersiniz.

NIYAZİ AĞIRNASLI — (Devamla) Yalnız, Yüce Senatonun doğru mu yanlış mı, ilmî mi, hatalı mı, şeklinde bir kanaata varabilmesi için bu girizgâhı yapmak zarureti vardır. Muhterem arkadaşlar; dinlemeden hiçbir şey anlayamayız. Dinleyelim, etiüd mahsulü olarak neticesini de ortaya serelim. Ondan sonra ithamlarınız varsa söyleyin. Acaba bu ithamlar yerinde mi, değil mi, veya bu hükümler doğru mu, değil mi, bütün bunlar hakkında hüküm verebilme tabii olarak vicdanları ve basiretleri ile hareket eden muhterem Senato üyeleri için de mümkün olabilsin. Bu itibarla, gayet kısa sürecektir, şayet böyle gürültüler olursa hüküm verebilmek mümkün olamayacaktır.

Devlet Plânlama Teşkilâtı İktisadî (AP, CKMP ve CHP sıralarından şiddetli gürültüler, bağırma, sıra kapaklarını yumruklamalar).

BAŞKAN — Arkadaşımız zabt-1 sabık hakkında ve yahut da gündem harici söz istedi. Kendisine verdim.

Sayın Tevetoğlu burada Hükümetin nokta-i nazarı demek olan ve hepinizin tasvip ettiği bir beyanda bulundular. (Bravo sesleri, alkışlar.)

Ama her fikrin bir muhalifi olabilir. Ve pekâlâ burada da konuşulabilir.

NIYAZİ AĞIRNASLI — (Devamla) Eğer sükûnetle dinlerseniz müsaade ediniz okuyayım. Dinlemedikçe anlamak da mümkün olmaz.

BAŞKAN — Sayın Ağırnaslı müddet mahduttur. Bu

müddetin hitamında konuşmayı keseceğim.

NIYAZİ AĞIRNASLI — (Devamla) Devlet Plânlama Teşkilâtı İktisadî Plânlama Dairesi Başkanı Prof. Dr. Besim Üstünel de 1962 yılında neşredilen «Avrupa Müşterek Pazarının Türk Ekonomisi üzerinde mutemel tepkileri» adlı etüdünde aynı görüşe katılmış ve Müşterek Pazara katılmanın Türkiye'ye sağlayacağı yakın faydaları ve uzak yakın zararları rakamlar, miktarlar ve nisbetlerle dile getirmiştir. Bu kitabın 99. sahifesinin 4. paragrafında şu satırlar yazılıdır: «... Bütün bu müsbet tesirleri ve hattâ yabancı sermaye yatırımlarının önemli olabileceğini biran için kabul etsek bile netice - yani elde edilecek fayda - yine de yekûn gayri sâfi millî hasılanın % 1 ine yakın seviyeye zor ulaşılabilir. Halbuki Müşterek Pazarın çeşitli kanallardan gelen millî ekonomimizin kalkınma hızını azaltıcı tesirleri kolayca, bu % 1 nisbetinin üzerine çıkabilir.»

Ekonomi ile ilgili olanlar, isimlerini saydığımız profesörlerin hepsinin liberal ekonomiye inanan zevat olduklarını iyi bilirler. Aynı eserin 101. sayfasının 4. paragrafına da göz atalım: «Müşterek Pazarın Türk Ekonomisine sağlayacağı menfaatler hiç de zannedildiği kadar mühim olmayacaktır. Müşterek Pazara girmenin Türkiye'ye yeni ve büyük imkânlar sağlayacağı hususundaki iddia ve kanaatların esas itibariyle doğru olmadığı yapılan araştırmaların ve hesapların ortaya çıkardığı en önemli hakikatlerden biridir.

Müşterek Pazar dışında kalmanın Türkiye için bir takım iktisadî güçlükler yaratacağı muhakkak olmakla beraber bu güçlükleri yenebilmek için yapılması icabedecek «İktisadî fedakârlıkların» da yine zannedildiği kadar büyük çapta olmayacağı yapılan araştırmalar sonunda meydana çıkmış bulunmaktadır.

Türkiye'nin Müşterek Pazar'a tam üye olarak değil de başlangıçta «Ortak Üye» olarak katılması halinde, ilk on yıllık balayı devresinde «Müşterek Pazar» ın sadece

ve daha ziyade faydalı tesirleri bahis konusu olacak, muhtemelen (Dikkat buyrulsun. Muhakkak değil, muhtemel) zararlı tesirler henüz kendini hissettirmeyecektir. Fakat tek taraflı üyeliğin devam edebileceği bu azamî on yıllık devrede dahi Türkiye'nin elde edebileceği menfaatlar yılda 15-20 milyon dolarla ifade edilebilecek kadar düşük bir seviyede kalacaktır.

Bunları ben söylemiyorum. Prof. Besim Üstünel söylüyor.

Geçici bir devre için muhtemelen sağlanacak bu kadar küçük menfate bu derecede büyük gürültü bilmem ki çok değil mi?..

Bu defa da sayfa 103, paragraf 2 den birkaç satır: «Müşterek Pazara üye olmanın Türk ekonomisi bakımından arzettiği asıl tehlike, onun iktisadî kalkınmasını henüz tamamlamamış olmasından, daha doğrusu altıların gelişme seviyesinin Türkiye'ninkine nazaran çok ilerde bulunmasından doğmaktadır. Gelişme seviyeleri ve sanayileşme dereceleri bakımından aralarında mevcut muazzam farklar, tam entegrasyon (yani birleşme) halinde Türk millî ekonomisinin aleyhinde işleyebilir ve Türkiye'nin kalkınma hızını yavaşlatabilir.

Bilhassa bazı genç sanayilerin «Haksız Tasfiyesi» n-den veya henüz kurulmamış bulunan fakat muvaffakiyet şansı olan bazı endüstrilerin kurulmasına «Haksız yere mani olucu şartlar yaratmasından ve bir de tersine işlemesi kuvvetle muhtemel «Sermaye hareketleri» ve tasarruf meylî üzerindeki menfi tesirlerinden dolayı «Kalkınma hızının» azalması, maalesef şimdiden tahmin ve kantifiye edilmeye müsait tesirler değildir. Bu tesirleri önceden tahmin etmek şöyle dursun, yukarı geldikleri zaman dahi müşahade etmek bazen imkânsız olacaktır. Zira bunların sebep olacağı kayıpları maddî zararlar şeklinde değil, feda edilmiş gelişme imkânları veya kaybedilmiş kazanç şansları şeklinde «Potansiyel» anlamda gelir kayıpları olacaktır.

Avrupa iktisadî camiası esas itibariyle sanayileşmiş memleketler için tasarlanmıştır ve aslında bir «sınai menfaatler ortak pazarıdır» ... Binaenaleyh Türkiye gibi esas itibariyle ziraî bir bünyeye sahip bulunan ve ihracatının % 99 unu ziraî mahsullerin ve madenlerin teşkil ettiği bir memleket için böyle bir gümrük birliği dışarıya karşı muntazam bir himaye, ne de içerde önemli bir takım imtiyaz ve imkânlar sağlayacaktır.»

Beynelmilî bir ilim otoritesi olan İsveçli Profesör Gunar Myrdal da «an International Economies» adlı eserinde az gelişmiş ülkelerin ekonomik entegrasyonlara katılımı bakımından konuyu incelemektedir. Eserin 3. sayfa, 2. paragrafında: «Fakir ve gelişmemiş ülkelerde bu gayret - yani ekonomik birleşmelere katılma gayreti - Millî ekonomik birleşmeye varacak şekilde olacaktır. Çünkü bu ülkelerin başlıca zaafî şüphesiz ekonomik olarak parça parça bir durum göstermeleridir. Bunun için kuvvetli adımlar atılmalıdır. Ve bu adımlar kısa sürede sıkı bir ekonomik birleşmeyi hedef alamaz. Ulusal birleşme olmadan Uluslararası hayat standardı ve gelişme hızı sürece ve belki de artacaktır. Bu ülkeler ulusal ekonomik birleşmeye hattâ mümkünse bölgesel işbirliğine pazarlık gücü elde etmek için de muhtacdır. Bu pazarlık gücü dünyanın politik dengesine ulaşmak için zaruri bir şarttır. Eğer büyük çoğunluğun elinde - yani az gelişmiş ülkeler elinde - bu kadar az bir pazarlık gücü bırakılırsa demokratik bir dünyada bu pek zaif uluslararası bir birleşme olacaktır.»

Görüyoruz ki dünya ölçüsünde şöhret taşıyan bir ilim adamı da bu gibi birleşmelerde az gelişmiş memleketlere ihtiyat tavsiye ediyor.

«Az gelişmiş ülkelerin ekserisinin millî ekonomileri birleşmemiş, entegre olmamıştır. Her nevi ekonomik ve sosyal engeller fertler için fırsat eşitliği yollarını kaparlar. Aynı zamanda bu ülkeler fakir ve durgundur... Bugün az gelişmiş ülkelerde ekonomik gelişme problemi

en önce ekonomik gelişmeye; müsait bir kombinezon teşkil edecek tarzda milli birleşme yolunu - milli entegrasyon yolunu - aramaktadır. Ekonomik gelişme ve ulusal entegrasyon biribirinin hem sonucu ve hem de şartıdır.»

Muhterem Senatörler; Avrupa Pazarına katılmaktan duyduğumuz endişenin nedenlerini hepsi de liberal ekonomiye mensup otoritelerin satırları ile yüksek huzurunuza sermiş bulunuyoruz. En fazla 10 yıl sürecek olan ilk periyoddaki zahiri ve pek cüz'i faydaya ve birkaç yüz ithalâtçı tüccarın büyük kazançlar sağlamasına mukabil doğuş halindeki sanayimizin yok olup gitmesi işsizliğin ve sefaletin daha da artması endişelerimizin muhterem hükümeti uyaracağı ümidindeyiz. Nitekim bazı politikacıların gürültülü beyanlarına karşılık özel spektöre dahil sanayicilerin ve sanayi odalarının, kullandığı ihtiyatkâr lisan da dikkate değer. İşin dış politika bakımından tetkikine gelince :

Ekonomik entegrasyonla politik entegrasyon bilerek veya bilmeyerek karıştırılmaktadır. Politik birleşme çok daha farklı, üzerinde bütün milletin söz hakkı bulunan bir konudur. Ayrıca devlet adamlarının da ifade ettiği gibi müşterek pazara girmekle Avrupalı olunmayacağı gibi girmemekle de Avrupalılıktan çıkılmaz. İsviçre, İngiltere, İsveç, Danimarka... tam Avrupalı memleketlerdir. Ve fakat müşterek pazarın dışındadırlar.

Müşterek Pazar veya ekonomik entegrasyon mutlaka politik entegrasyona da müncer olmaz. Uzun yıllardan varılan bu neticeye sevinmek icap edip etmeyeceği de kolay kestirilebilir hususlardan değildir. Sevinç sebeplerini ciddiyetle tahlil etmek icabedenlere massachusetts teknoloji enstitüsünün ekonomi profesörlerinden Charles Kindleberger'in «International Economics» adlı eserinin 583. üncü sahifesinden şu satırları da okuyalım. «... Ekonomik entegrasyondan geçiş politik entegrasyona geçiş politik entegrasyona müncer olmaz. Böyle bir hareket başlamışsa ve diğer kuvvetlerle de itiliyorsa ancak poli-

tik entegrasyonu hızlandırabilir. Bu görüşe karşı 1830 da Almanya'da başlayan gümrük ittihadının 1870 de Almanya'yı birleştirmiş olduğu cevabı verilebilir. Ancak Alman devletleri arasındaki bağıllık Napolyon harblerinden de ve daha öncelerden başlayan ve kuvvetini birçok sebeplerden alan bir oluşumdur. Alman ittihadını yaratan sebepler arasında 1830 gümrük birliğinin yeri hemen hiç yok gibidir. Avrupa ekonomik entegrasyonu politik yakınlığı yaratamaz. Belki buna kısmen yardımcı olur. Ayrıca iktisadi ve ticari anlaşmalar dostluklardan ve ittifaklardan ayrı mütalâa edilirler. Garp'te de ilmi anlam böyledir.

Avrupa Müşterek Pazar Anlaşmasına dış yardımlar bakımından da göz atmak icabediyor.

Dış yardımlar yıllık kalkınma plânında belirtilmiştir. Türkiye'ye yardım konsorsiyomu ile müzakere mevzuudur. bu mevzuda yardım yapılırca konsorsiyom üyeleri yapılan yardımı bir kalemde düşeceklerdir. Yani yardım miktarı artmış olmayacaktır. Müşterek Pazarın dış yardımlara hiç tesiri olmayacağını ve yabancı sermayeyi çekeceğinin de çok şüpheli olduğunu yine profesör Besim Üstünel'in de görüşüne katılarak ifade edebiliriz.

Müşterek Pazar hareketi komünist bloka olduğundan daha fazla Amerikan mamullerine karşı bir birleşme hareketidir. Çünkü komünist bloka bu memleketler arasındaki ticaret gayet mahduttur. Bazı Amerikan gazeteleri son zamanlarda müşterek pazarı, batının birliğini bozmakla itham eden şiddetli tenkid yazıları yazmaktadır. Amerika ile içtimai ve ailevi yakınlıklar tesis eden Sayın Fethi Tevetoğlu, liberal ekonomi otoritelerinin kitaplarından tercüme ettirdiğimiz satırları ve Amerikan iş adamlarının son aylardaki beyanlarını ve tenkitlerini takip buyursalardı daha ihtiyatkâr bir dil kullanmış olacaktı. Sayın Fethi Tevetoğlu'nun Adalet Partisi grubunun, hükümeti destekleyeceği yolunda Adalet Partisi adına yaptığı konuşmada hükümetle beraberlik karar-

lerini tebrik ederiz. Kısır politik çekişmeleri asgariye indirecek böyle bir yakınlaşma ve birleşme bizi sevindirir. Ancak Anayasanın himayesi altında bir siyasi partiye karşı reva görülen dile eseflerimizi ifade ederiz. Genç bir milletvekili ile söz birliği edilerek yapılan hücumu kendi seviyemizden cevaplandırmış olduk. Kötü sözler ve geçmez akçeler sahiplerine iade edilirler. Şu kadarını da belirtiyim ki Türkiye İşçi Partisi, komünizm gibi faşizmin de karşısında olanlarla beraber Anayasaya ve açık rejime beklelik etmeye azimlidir. Karanlık maksatlardan kuvvet alan yaygaralar, bu aziz vatanın hürriyeti, istiklâli ve misaki millî sınırları içindeki topyekûn sevgili milletimizin refahı (bir avuç vurguncu karaborsacının hırsı hariç) ve kardeşliği uğrunda mücadelelerimizden bizi ahyokamayacaktır..

Körpe sanayimizin yok olmasına müncer olacağından bihakkın korktuğumuz müşterek pazar konusunda Türkiye İşçi Partisinin bildirişi, bütün yaygaralara rağmen kuvvetini ilimden, teknikten ve vatan menfaatleri üzerindeki endişelerimizden almaktadır.

Yüce Senatonun, aklı, irfanı ve vicdanı temsil eden muterem üyelerini Türkiye İşçi Partisi adına saygıyla selâmlarım.